

บทสัมภาษณ์

รศ. นรนิติ เศรษฐบุตร ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เมื่อวันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ ณ ห้องประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๑

จลนิตี : ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้มีประเด็นอันถือได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ๆ ในการที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นในความรู้สึกของท่านนั้นได้มีแนวความคิดเห็นอย่างไร

รศ. นรนิติฯ : ประเด็นที่ถือเป็นปัญหาของการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่คือ “เราต้องร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย” แต่การร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยนั้นจะต้องคำนึงถึงปัญหาและความขัดแย้งทางการเมือง เมื่อครั้ง ๒ ปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากการที่เราไปส่งเสริมให้รัฐบาลมีความเข้มแข็ง แต่ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจหรือการสร้างสมดุลแห่งอำนาจไม่ดีขึ้นทำให้เกิดปัญหาขึ้น นี้คือ ประเด็นปัญหาที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะต้องนำไปพิจารณาให้มากเพื่อคิดหาวิธีหรือกลไกมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งก็มีหลายฝ่ายออกมาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น การลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือให้ยกเลิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ หรือเสนอว่าสมาชิกวุฒิสภาไม่ควรจะมาจากการเลือกตั้งแบบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงมีการแสดงความคิดเห็นว่าควรมีการจำกัดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้ทรงอำนาจหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรีไม่ควรดำรงตำแหน่งเกิน ๒ วาระหรือเกิน ๘ ปี เป็นต้น นี้คือประเด็นปัญหาที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องทำให้สำเร็จ ซึ่งในรายละเอียดของรัฐธรรมนูญจะต้องมีการแก้ไขอย่างไรบ้างยังไม่สามารถตอบได้ในขณะนี้ แต่ที่สามารถตอบได้ในขณะนี้คือรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นต้องมีความเป็นประชาธิปไตย แต่การเป็นประชาธิปไตยในที่นั้นจะต้องสามารถขจัดปัญหาอันเป็นสาเหตุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างฉับพลันเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๙ ที่ผ่านมาให้ได้

บทสัมภาษณ์

ปัญหาอีกประการหนึ่งในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่คือ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้กำหนดว่าเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแล้วต้องมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบและ **“จัดให้มีการออกเสียงประชามติ”** ที่บอกว่าปัญหาคือเราต้องทำในเรื่องที่เรายังไม่มีประสบการณ์มาก่อน และการทำประชามตินั้นถ้าทำในเรื่องเดียวหรือประเด็นเดียวก็สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจง่าย แต่การทำประชามติให้คนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ และก็มีประเด็นหลายประเด็นซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งได้ และตรงนี้อาจทำให้มีการลงประชามติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้

จุลนิติ : **อยากทราบถึงทิศทางการทำงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญในการดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งมีกรอบระยะเวลาซึ่งต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก**

รศ. นรนิติ : ถึงแม้การดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญถูกจำกัดด้วยเวลา แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ไม่ใช่แค่เพียงคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญมาประชุมกันแล้วก็ยกร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จเท่านั้น เพราะว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ได้กำหนดว่าต้องนำร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างฯ ยกร่างขึ้นนี้ พร้อมทั้งจัดทำคำชี้แจงว่าร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้นมีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่องใดพร้อมด้วยเหตุผลในการแก้ไขไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ องค์กร และบุคคลต่าง ๆ เพื่อพิจารณา และเสนอความคิดเห็น ตลอดจนเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบพร้อมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนประกอบด้วย ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และองค์กรต่าง ๆ นั้นไม่อยากเพราะองค์กรต่าง ๆ เขาได้จัดทำข้อคิดเห็นไว้แล้ว

แต่ที่ยากคือการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่เริ่มต้นเลย เพราะถ้าจะรอไว้ตอนคณะกรรมการยกร่างฯ ยกร่างเสร็จแล้วค่อยออกไปรับฟังความคิดเห็นเกรงว่าจะไม่ทันกำหนดเวลา เมื่อรับฟังความคิดเห็นมาแล้วต้องให้เวลาคณะกรรมการฯ ในการกรองข้อมูลและความคิดเห็นแล้วรวมเป็นประเด็น แล้วพิจารณาประเด็นเพื่อหาเหตุและผล ฉะนั้น ในการทำงาน

อย่างนี้ทิศทางในการทำงานมันต้องทำในเชิงรุก ต้องวิ่งเข้าหาประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญให้มากที่สุด และทุกขั้นตอนต้องมีความโปร่งใส ซึ่งจะทำให้ได้รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยและตรงกับความต้องการของประชาชนทั่วประเทศ

สำหรับกรอบระยะเวลา ๑๘๐ วันนั้น ผมขอเรียนว่าจริง ๆ แล้ว คณะกรรมาธิการฯ **ต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญระยะแรกให้เสร็จภายใน ๑๒๐ วัน** ไม่ใช่ ๑๘๐ วัน ซึ่ง ๖๐ วันที่เหลือนี้ ต้องมีการดำเนินการนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นออกเผยแพร่เพื่อรับฟังความคิดเห็นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งขั้นตอนนี้ต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน และเมื่อได้ความคิดเห็นมาแล้วคณะกรรมาธิการฯ ก็ต้องนำความคิดเห็นทั้งหมดมาประมวลเพื่อพิจารณาและจัดทำรายงานการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติม และเสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบอีก ซึ่งในภาพรวมแล้วต้องถือว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการได้รวดเร็ว อย่างเช่น การเลือกกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒๕ คน ก็สามารถทำการเลือกได้ครบภายในวันเดียว เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากเราตระหนักถึงกรอบระยะเวลาที่มีและที่สำคัญคือตระหนักถึงความคาดหวังของประชาชนคนไทยทั่วประเทศที่รอคอยรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งความคาดหวังนี้ไม่ใช่แค่คาดหวังที่จะได้รัฐธรรมนูญธรรมดาเท่านั้น แต่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องเป็นประชาธิปไตยและต้องมีกลไกหรือวิธีใหม่ ๆ ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทางการเมืองที่ผ่านมาให้ได้

จุลนิติ : ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในครั้งนี้ได้มีการกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญมากน้อยเพียงใด

รศ. นรนิติฯ : การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้มีหลักอยู่ว่าเราต้องพยายามเข้าไปให้ถึงประชาชนในทุกพื้นที่และในทุกภูมิภาคของประเทศให้มากที่สุด เพราะว่าประเทศไทยไม่ใช่แค่กรุงเทพฯ ด้วยเหตุนี้การประชาสัมพันธ์จึงสำคัญมาก มีบางคนมีความเข้าใจว่าเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเลือกกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ครบแล้ว สมาชิกที่เหลือก็ว่างไม่ต้องทำอะไร ซึ่งตรงนี้ขอเรียนเพื่อทำความเข้าใจว่าไม่เป็นความจริง เพราะสมาชิกที่ไม่ได้เป็นกรรมาธิการฯ ต้องจัดทีมออกไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและ

บทสัมภาษณ์

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปด้วยในตัว และอีกส่วนหนึ่งต้องพิจารณาจัดทำ
กติกา หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกเสียงประชามติด้วย

จูลินตี : บทสรุปส่งท้ายและข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับ
ใหม่ของประเทศไทยสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์นั้น ในทรรศนะของท่าน
ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญท่านมีข้อสังเกตที่จะฝากไปยัง
พี่น้องประชาชนคนไทยทั้งประเทศในเรื่องใดบ้าง

รศ. นรนิติฯ : อยากให้ประชาชนทุกคนให้ความสนใจและติดตามการจัดทำร่าง
รัฐธรรมนูญในครั้งนี้เป็นพิเศษ และอยากเรียนให้ทราบว่าเนื่องจาก
“การออกเสียงประชามติ” ของประชาชนเพื่อเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับ
ร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้จะมีประเด็นจำนวนมากที่ต้องพิจารณา ซึ่งเป็นการ
ยากที่จะจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ และให้คนเห็นด้วยในทุกประเด็น
ถ้าประเด็นใดไม่ใช่ประเด็นหลักในรัฐธรรมนูญการเห็นต่างกันคงไม่เป็นไร
เว้นแต่ถ้าเป็นประเด็นหลักใหญ่เท่านั้น

ดังนั้น ไม่ควรพยายามยกเอาประเด็นรองหรือประเด็นปลีกย่อย
มาเป็นประเด็นหลักในการตัดสินใจว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ขอเพียงแต่ประเด็นหลักหรือโดยภาพรวมดีก็น่าจะ
พอแล้ว ทั้งนี้เพราะรัฐธรรมนูญก็เหมือนกฎหมายทั่วไปที่สามารถแก้ไขได้
เมื่อมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นในการบังคับใช้ แตกต่างก็แต่เฉพาะกระบวนการ
ในการแก้ไขเท่านั้น ประการสำคัญถ้าเราได้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่มาแล้ว
การเมืองของประเทศไทยก็คงจะเข้าสู่ภาวะปกติได้ในที่สุด

บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์

ศ.ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์ เลขาธิการคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

เมื่อวันอังคารที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ณ อาคารรัฐสภา ๓

จูลินตี : ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ มีประเด็นอันถือได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ๆ ในการที่จะนำไปสู่ การปฏิรูปการเมืองของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นในความรู้สึกของท่านนั้น ได้มีแนวความคิดเห็นไว้อย่างไร

ศ.ดร. สมคิดฯ : ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญจริง ๆ มีอยู่หลายประเด็น แต่ที่เป็น ประเด็นหลักมีอยู่ ๒ เรื่อง คือ

ประเด็นแรก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้นได้ให้ฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็งหรือมีอำนาจมากจนเกินไป และ

ประเด็นที่สอง คือ กลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีความ ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เพราะฝ่ายบริหารไปแทรกแซงองค์กรอิสระ เหล่านั้น

เพราะฉะนั้น ๒ ประเด็นดังกล่าวจึงเป็น ๒ ประเด็นหลักใหญ่ ๆ ที่การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องหาทางแก้ไขให้ได้ ส่วนที่เหลือ ก็เป็นประเด็นปลีกย่อย แต่จริง ๆ แล้วก็ได้ย่อยมาก เช่น เรื่องสิทธิ เสรีภาพ เป็นต้น เพราะถ้ามองจากมุมมองของประชาชนก็ถือเป็นประเด็นใหญ่ ได้เช่นกัน

แต่สำหรับผมนั้นคิดว่าประเด็นใหญ่จริง ๆ ที่เป็นสาเหตุในการ ล้มล้างรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ คือเรื่องสถาบันการเมือง ดังนั้น จึงมีโจทย์ที่ เราจะต้องหาคำตอบคือ ทำอย่างไรที่จะทำให้ความเข้มแข็งของฝ่ายบริหาร ยังคงมีอยู่ แต่สามารถถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้น กับทำอย่างไรให้องค์กร อิสระทั้งหลายทำงานได้อย่างมีอิสระและเป็นกลางอย่างแท้จริง

กรอบการทำงานของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญก็จะมีอยู่ ๓ กรอบ คือ

กรอบที่หนึ่ง เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน เรื่องแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐและเรื่องการกระจายอำนาจ

กรอบที่สอง เรื่องสถาบันการเมือง และ

กรอบที่สาม เรื่ององค์กรอิสระ

บทสัมภาษณ์

ซึ่งกรอบการทำงานทั้งสามกรอบดังกล่าว เราให้น้ำหนักใกล้เคียงกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบว่าเรื่องอะไรเป็นเรื่องใหญ่ ผมมีความเห็นว่าเรื่องสถาบันการเมืองน่าจะเป็นเรื่องใหญ่ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นเรื่องที่คนสนใจกันมาก ดังจะเห็นได้จากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งค่อนข้างจะพูดในเรื่องสถาบันการเมืองอยู่ค่อนข้างมาก

จุลินดี : **อยากทราบถึงทิศทาง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญกับการดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยภาพรวมเป็นอย่างไร**

ศ.ดร. สมคิดฯ : ทิศทางการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ต้องร่างรัฐธรรมนูญให้ดีกว่าเดิมและคงไม่จำกัดเฉพาะ ๒ ประเด็นใหญ่ที่ได้กล่าวไปแล้วเท่านั้น แต่จะอย่างไรให้การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้มีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้น อย่างเช่น ในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ผมคิดว่ามีหลายประเด็นที่เราสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ เช่น ในเรื่องของกฎหมายลูกที่ไม่ได้ประกาศใช้เลยในรอบ ๙-๑๐ ปี ของการใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการทำประชามติ กฎหมายชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม กฎหมายว่าด้วยการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้ตราขึ้นแต่อย่างใด รวมถึงการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็เขียนไว้ค่อนข้างดีแต่ว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างที่เราทราบดีว่าทุกวันนี้การกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นยังไม่ได้ทำไปอย่างเต็มที่ ดังนั้น จำเป็นต้องไปแก้ไขให้มีการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นมากกว่าเดิม

ในส่วนขององค์กรศาลนั้นคงต้องมีการปรับปรุงหลายเรื่อง เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ซึ่งอาจต้องมีการปรับปรุงทั้งเรื่องขององค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้น รัฐธรรมนูญฯ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้กำหนดให้มีการเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ด้วยว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แล้ว ต้องมีเหตุผลอธิบายไว้ หลายคนแสดงความคิดเห็นว่าไม่ควรที่จะเอารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาเป็นหลักเพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวทำให้เกิดระบอบทักษิณขึ้น หลายคนก็แสดงความคิดเห็นว่าถ้าเอารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาเป็นตัวตั้งแล้วอาจจะทำให้การเมืองไทยย้อนกลับไปยังจุดเดิม ซึ่งผมมีความเห็นว่าอย่างไรเราก็หลีกเลี่ยงที่จะใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นตัวตั้งไม่ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเราจะจำกัดไว้เฉพาะรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เท่านั้น

บทสัมภาษณ์

ผมหมายความว่าถ้ามีรัฐธรรมนูญ ที่ได้เคยประกาศใช้บังคับมาแล้ว ฉบับใดฉบับหนึ่งหรือหลายฉบับที่ดีกว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เราก็เอา หลักการดี ๆ มาแก้ไขหรือปรับใช้ได้เหมือนกัน แต่ถ้าถามว่าจะใช้ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นหลักหรือไม่ ผมตอบได้ว่าเราต้องยึด รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นหลักในการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพราะผม เชื่อว่าคนส่วนใหญ่ยังเห็นตรงกันว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ น่าจะเป็น รัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย

จลนิตติ : ท่านคิดว่าในเรื่องกรอบระยะเวลาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้ แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก นั้นจะเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการทำงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงใด

ศ.ดร. สมนิธิ : เกี่ยวกับกรอบระยะเวลา ๑๘๐ วันนั้นถือว่าน้อย แต่ก็ไม่น้อยมาก จนเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับกรอบระยะเวลา ๒๕๐ วัน ในการยกร่าง รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ตอนนั้นเราก็มีความเห็นว่าน้อย ทั้งนี้เพราะว่า รัฐธรรมนูญที่ดีนั้นจำเป็นต้องใช้เวลาในการร่างมากพอสมควร ต้องค่อย ๆ คิดและค่อย ๆ ทำไป แต่เมื่อได้กำหนดกรอบเวลาไว้ ๑๘๐ วัน ดั้งนี้แล้วถาม ว่าน้อยหรือไม่ ผมก็ต้องตอบว่าน้อย แต่ถ้าถามว่าพอสมควรหรือไม่ ก็ขอ ตอบว่าสามารถทำให้เสร็จทันตามกรอบเวลาได้ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด แต่ถ้าถามต่อไปอีกว่าถ้ามีเวลามากกว่านี้จะดีไหม ผมก็บอกที่ดีกว่า เพราะหากมีเวลามากกว่านี้จะทำให้มีเวลาใคร่ครวญและถกเถียงเรื่อง ไหนที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่จะได้แก้ไขให้มีความละเอียดรอบคอบขึ้น

จลนิตติ : ในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในครั้งนี้ได้มีการกำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ มากน้อยเพียงใด

ศ.ดร. สมนิธิ : ในเรื่องการประชาสัมพันธ์นั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แต่งตั้ง คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ขึ้น และนอกจากนี้แล้วยังได้ แต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญ ดังนี้

๑. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนภาคกลาง
๒. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนภาคเหนือ
๓. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทสัมภาษณ์

๔. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคใต้

๕. คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

๖. คณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาตติ

๗. คณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัด ๗๖ จังหวัด

ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยกรรมการดังกล่าว นั้นเป็นการประชาสัมพันธ์ไปด้วยในตัว และในขณะนี้เราก็ได้พยายามทำความเข้าใจในเรื่องการยกร่างรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนเพื่อให้ทราบมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และถ้าหากประชาชนจะส่งความคิดเห็นเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญก็สามารถส่งมาได้ตลอดภายในกำหนด ๑๘๐ วัน แต่ถ้าส่งมาในช่วงเวลาก่อนที่คณะกรรมการฯ จะทำร่างที่ ๑ เสร็จภายในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ ก็จะมีผลดีกว่าเพราะว่าอยู่ในช่วงที่กรรมการฯ กำลังยกร่าง

แต่อย่างไรก็ดีภายหลังจากวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ ก็ยังสามารถส่งมาได้อีกเพราะว่ายังมีช่วงเวลาที่คณะกรรมการฯ ต้องนำร่างรัฐธรรมนูญมาแก้ไขปรับปรุงภายหลังจากที่ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ก่อนที่จะได้เสนอร่างที่ ๒ ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐

ดังนั้น ในความคิดเห็นของผมการประชาสัมพันธ์อาจมีความสำคัญมากแต่ว่าสิ่งที่มีความสำคัญกว่านั้นคือการให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ และในความเห็นส่วนตัวของผมเองซึ่งได้มีส่วนในการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ด้วยแล้ว ผมเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่กำลังดำเนินการยกร่างอยู่ในปัจจุบันนี้มากกว่าในการร่างรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ที่ได้ถูกยกเลิกไปด้วยซ้ำ

จูลินติ : บทสรุปส่งท้าย และข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประเทศไทยสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ ในทศวรรษของท่าน ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญท่านมีข้อสังเกตที่จะฝากไปยังพี่น้องประชาชนคนไทยทั้งประเทศในเรื่องใดบ้าง

ศ.ดร. สมคิดฯ : ปัจจุบันถือว่าหมดยุคที่จะให้คนจำนวน ๓๕ คน หรือ ๑๐๐ คน ทำงานทั้งหมดแทนประชาชนทั้งประเทศ เราหมดยุคผู้แทน ทั้งผู้แทน

บทสัมภาษณ์

ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และผู้แทนในการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เพราะยุคนี้เป็นยุคที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ซึ่งผมคิดว่าประชาชนไม่ควรติดตามและคอยฟังแต่เพียงว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญไปถึงไหนแล้ว

แต่ว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมโดยส่งความคิดเห็นของท่านมายัง สภาร่างรัฐธรรมนูญหรือเข้าไปแสดงความคิดเห็นได้ในเว็บไซต์ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ (www.parliament.go.th) ผมอยากเห็นรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งหลายคนแสดงความคิดเห็นว่ากระบวนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีข้อเสียในประเด็นที่ต้องมีการออกเสียงประชามติ เพราะเห็นว่าการนำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ประชาชนออกเสียงประชามติเป็นจุดหักเหที่สำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อาจจะไม่ได้รับความเห็นชอบของประชาชนก็ได้ แต่ผมมีความเห็นตรงกันข้ามกับความเห็นดังกล่าว เพราะผมมองว่าการออกเสียงประชามตินั้นเป็นข้อดีของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้เพราะ “การให้ประชาชนออกเสียงประชามติจะทำให้ความเป็นเจ้าของรัฐธรรมนูญของประชาชนมีสูงมาก” และการลงประชามติครั้งนี้นอกจากจะเป็นการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของประชาชนทั้งประเทศแล้วยังจะทำให้ประชาชนรู้จักรัฐธรรมนูญเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต และถ้าในการออกเสียงประชามติครั้งนี้มีประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียงในจำนวนมาก ผมเชื่อว่าเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนจะเป็นเสียงชี้ขาด และถ้าเสียงส่วนมากชี้ขาดไปในทางที่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็จะเป็นการป้องกันการล้มล้างรัฐธรรมนูญได้

มีคนถามผมว่าจะทำอย่างไรให้รัฐธรรมนูญเป็นรัฐธรรมนูญที่ถาวรอยู่ได้นาน ผมบอกว่าผมไม่ใช่คณะรัฐประหารจึงไม่สามารถตอบคำถามได้ว่าในอนาคตจะมีการล้มล้างรัฐธรรมนูญอีกหรือไม่ ผมตอบได้เพียงว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญจะพยายามทำรัฐธรรมนูญให้ดีที่สุด พยายามจะแก้ไขสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการใช้บังคับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้ได้ และจะทำให้ดีกว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้ได้ การถูกยกเลิกเร็วหรือช้ามีปัจจัยอยู่หลายปัจจัย แต่ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศแล้ว ผมคิดว่าคนที่ล้มล้างรัฐธรรมนูญคงจะต้องคิดหนัก

